

Előfizetési árak:
 Évesre 8 kor., félre 4 kor.,
 negyedre 2 korona.
 Egyes szám ára 16 fillér.
 Hirdetők másoknál drágábbak.
 A lap megjelenik minden ost-
 törtétőn.
 Felelős szerkesztő:
BRANKOVICS GYÖRGY.

KÖZÉRDEK

Szerkesztőség: Deák-u. 8.
 Hová a lap szellemi részét illető
 közlemények küldendők.
 Kezintak vissza nem adatnak.
 Kiadóhivatal: István-utca 9.
 Hová a lap anyagi részét illető közle-
 menyek az előfizetési pénzek küldendők.
 Kiadóhivataladonos:
FUCHS ANTAL.

PESTMEGYE SZABADELVŰ KÖZÖNSÉGÉNEK HETILAPJA.

Mi kell Ujpestnek.

Ujpest, március hó 26-án

Az obstrukció hullámai olyan ki-
 tartó erővel hömpölyögnek az alkotmá-
 nyosság partjai, illetőleg az országház
 falai között, hogy még a híres időjós
 Falb se tudná megjósolni, mikor kerül
 az a bizonyos törvényjavaslat a t. Ház
 asztalára, amely a székesfőváros köz-
 igazgatását léssen hivatva akként meg-
 reformálni, hogy a Budapest vidékét ké-
 pező községek hozzácsatolása által Uj-
 pest, Rákospalota, stb. szintén részesei
 lesznek a székesfőváros nyomorúságá-
 nak.

Egy szóval van elég időnk gondol-
 kozni a fölött, hogy mi kell Ujpestnek?

S hogy ne csak időnk, hanem tár-
 gyunk is legyen a mi fölött érdemes gon-
 dolkozni: ajánljuk a következő sorokat
 Ujpest adózó polgárainak s az illetékes
 tényezőknek a figyelmébe.

E lapok hasábjain már volt szeren-
 esénk kifejtetni azt, hogy Ujpest község
 semmit sem nyerne ha Budapesthez
 csatoltatnék, de igenis nagyon sokat
 nyerne azáltal, ha a *váczi járás kellé*
osztatnék s Ujpesten járási főszolga-
birói székhely létesítenék.

Ezt éppen úgy kívánja és követeli a
 vármegyének, a váczi járás főszolgabíró-
 jának mint Ujpestnek az érdeke.

S miután a vármegye és a belügy-
 minisztérium — hír szerint — a gödöl-
 löi járásnak ketté osztásával foglalal-
 kozik, legyen szabad a vármegyét és a
 belügyminisztériumot arra az elvitáz-
 hatatlan tényre figyelmeztetni, hogy ez

a kettőosztás égetőbb szükségét képez
 a váczi járásban, mint a gödöllői já-
 rásban.

A váczi járás főszolgabírójának ma-
 gával Ujpesten sokkal több dolga van,
 mint a gödöllői főszolgabírónak az ösz-
 ses községeivel. Az a gödöllői járás az
 utolsó népszámlálás szerint csak 67,212
 lelket számlál, míg ellenben a váczi já-
 rásnak 77,269 lakosa van s ehhez a
 számhoz Ujpest egymaga 41,858 lelket
 szolgáltat.

De menjünk egy lépéssel tovább. A
 váczi járás az ő nagy területén fekvő
 21 községével a legnépesebb az egész
 vármegyében, amennyiben az Abonyi
 járás csak 50,697; — az Alsó-Dabasi
 43,257; — a Biai 41,066; — a Duna-
 vécei 38,246; — a Gödöllői 67,212; — a
 Kalocsai 44,004; — a Kiskőrösi 50,104;
 — a Kiskun-Félegyházi 40,044; — a
 Kun-Szent-Miklósi 35,713; — a Monori
 72,073; — a Nagykáti 33,599; — a
 Pómázi 38,831; — a Ráczkevei 62,016;
 — a Váczi járás ellenben 77,269 lakos-
 sal bír.

Ha tehát a 33—35—38—40 stb.
 ezer lakossal bíró járasok már elbírnak,
 megérdemelnek egy főszolgabírói hiva-
 talt, a váczi járásból kihatandó Ujpesti
 járás is elfogja bírni s megérdemli azt,
 mert még akkor is elég munkát és gondot
 fog adni egy lelkiismeretes főszolgabírói
 hivatalnak, különösen ha Ujpesten hoz-
 zácsatoljuk Rákospalotát 11,744 lako-
 sával, amely esetben a váczi járásból
 kihatott új járás még mindig 53,602
 lélekkel fog bírni, vagyis népességre

nézve még mindig az összes járasok
 között az 5-ik helyett fogja a vármegyé-
 ben elfoglalni, a régi váczi járásnak pedig
 még mindig marad 19 községe 23,667 la-
 kossal, amely a gödöllői járásból hozzá-
 csatolt községekkel könnyen kikerekít-
 hető 30--40 ezerre, amiáltal a gödöllői
 járáson is segítve volna.

Nem akarunk ez alkalommal kiter-
 jeszkedni arra, hogy a váczi járásnak
 főszolgabírói hivatala ezidő szerint mi-
 lyen test- és lélekölő munkát végez, ha
 csak félig rendben akarja is a járását
 tartani; nem akarjuk ez alkalommal azt
 sem hangsúlyozni, hogy a váczi és uj-
 pesti járasokból mintajárasok fejlődhet-
 nének ki s a vármegye jelenlegi ujpest-
 palotai gondjaitól teljesen megszabas-
 dulna; csak azt emeljük ki, hogy a váczi
 járás megosztása, illetőleg a mai váczi
 járásból, két járás létesítése, Ujpesti já-
 rás székhelylyel; a jó és helyes köziga-
 zatásnak s minden közgazgatási tenye-
 zőnek közös érdeke, s így sürgős meg-
 oldást igénylő égető kérdése.

*Egy adóhivatallal kapcsolatos fő-
 szolgabírói hivatal kell Ujpesten és
 nem Budapesthez való csatolás.*

Brankovics György.

**Wolfner Tivadar egy kérdése a parla-
 mentben.** Az országgyűlési ellenzék kifogy-
 ván a tárgyilagos argumentumokból, a leg-
 alaptalanabb vádakkal és rágalomokkal tá-
 madja a kormányt s különösen Széll Kálmán
 miniszterelnököt, csak azért, hogy a katonai
 javaslatok elleni obstrukciót mennél hosz-
 szabb időre kinyújthassa. A tárgyilagos

TÁRCZA.

Ujjászületés.

— Egy kis falusi történet —
 Irta: *Brankovics György.*
 (Folyt. és vege.)

A községet, amelyben először működtem,
 minden esztendőben nagy számban ellepték
 a nyaralók. Egy-egy mosoly, egy-egy vál-
 bicezentés ezek részéről elég volt nekem,
 hogy tévutra vezessen. Különösen az egyik
 nyaraló sohasem szűnt meg a katolikus
 egyház szép szokásai fölött gunyolódni s ez
 hitemnek még a maradványaitól is meg-
 fosztott.

Szerencsémre volt a társaságban egy
 tanár is, aki eleinte szánakozó mosollyal
 kísérte a gunyolódást, később azonban ala-
 pos tudásával annyira sarokba szorította az
 ostobaságaikat, hogy rögtön elhallgattak az
 Istentagadók, mihelyt közeledni látták.

Ez a tanár a szószeres értelmében mű-
 velt ember volt s nem tűrte, hogy jelenléte-
 ben az egyházat s az egyház szolgálait ócsá-
 rolják.

En nagyon megszerettem ezt a tanárt s
 nemsokára szerencsém volt véle közelebről
 megismerkedhetni. Belső megváltozását,
 előnyös átalakulását annak köszönhetem,
 amit tőle hallottam.

„Az Istenben való hit — mondá ő egy
 napon a meggyőződés hangján — az örök
 életben való hittel áll vagy bukik. Az em-

bernek nagyobb bizalommal kell viseltetnie
 a saját természetes esze iránt, mint a gonosz
 emberek és gonosz könyvek iránt.”

Az utolsó gonosz könyvem még az nap
 a tűzbe vándorolt s amidőn elhamvadt —
 nagy kő esett le a szívemről. Éreztem, hogy
 újja születtem. A természet éppen a tavasz
 díszében pompázott s e pompás könyvnek
 minden fűszála az Isten mindenhatóságáról,
 nagyságáról és szeretetéről beszélt nekem.

A következő napon atyám halálós ágyá-
 hoz hívtott egy sürgöny. Eddig nem törőd-
 tem a halállal, nem gondoltam reá s úgy él-
 tem, mintha a földi életnek sohase volna
 vége. Egyszerre atyám ágyánál láttam az
 irgalmat nem ismerő kaszást s a félelem és
 a makaesség erősen dulakodtak egymással
 bensőmben, mert gyöngé volt még a —
 hitem.

Atyámat véghetetlenül szerettem, szí-
 vemnek minden idegszálával hozzá voltam
 kapcsolva, és most az ő szemeinek örökre le
 kellett esukódnok, az ő életvilágának ki
 kellett aludnia. Örökre el kellett tőle válnom.

„Nagy Isten!” kiáltám. „Te örök idők
 óta létezel s örök időkig fogsz létezni s véled
 együtt a halálon túl az örök élet!”

Térdemre estem s könyezve esőkolgat-
 tam atyám lemlő kezét. Nyugodtan s teljes
 hittel nézett a halál szemébe. Nem esett
 kétségbe, midőn tőlem s anyámtól elbuesu-
 zott; meg volt győződve róla, hogy viszont
 fog látni ott a magasságban, ahol nincs
 többé válás. A béke üdvét fejezték ki voná-
 sai, midőn lelkét kilehelte s béke vonult az
 én szívembe is. Az Istenemet, menyéi ura-
 mat újra feltaláltam! . . .

A tanító elhallgatott, s nem restelkedett
 azon könnyek miatt, melyek arcán végig
 pörögtek.

György meghatva osztozott egy ideig
 tanító barátja hallgatásában, azután kezét
 megragadva így szólt:

— Kedves barátom és tanítóm, kigyógyi-
 tottál. Sohasem fogok többé hitünk iránt
 kételyeket táplálni.

— Jól teszed, kedves György! A hitet-
 lenség: természetellenesség s ha szived
 hangját követed, hitünkhez ragaszkodol,
 boldogan fogsz élni s boldogan fogsz egykor
 meghalni.

Endre György felkelt, hálás tekintet ki-
 séretében nyújtott kezét a tanítónak és el-
 távozott.

Hazafelé haladva úgy tetszett neki, mint-
 ha a távoli hegyek fehér csúcsai egytől-egyig
 barátságosan integetnének feléje s a le-
 nyugvó napsugarával azt kiáltanák feléje:

„Balga te! Okoskodni akartál? Tekints
 reánk a lenyugvó napra, mely éppen most
 hinti bucsucókját reánk. Ki hívtott minket
 létre? Ki parancsolta meg a napnak, hogy
 minden tavasszal új életre keltsen minket s
 mindent, ami a természet ölen halálos der-
 medtségben nyugszik? Az örökkévaló Isten
 művei vagyunk összesen.”

Endre Gyurka e perczben éppen egy ut-
 széli keresztet ért s mintegy benső erőttől
 ösztökélve oda borult a feszület alá, össze-
 kucskolta kezeit s imádkozott. Ima után,
 mintha szárnyakat kapott volna, olyan könny-
 nyűnek érezte magát, pedig csak a lelkéről
 gurult le végleg a hitetlenség sziklája.

Midőn házuk elé érkezett, az orvos éppen

igazságot nélkülöző vádak közé tartozik az is, hogy a kormány és a rendőrség megvesztegette a szocialista párt vezető férfait s ezek azért fordultak az ellenzék ellen. E vádaskodás kapcsán Bartha Miklós f. hó 24-ki ülésen azt vetette szemére Széll Kálmán miniszterelnöknek, hogy ilyen szerinte „spiczikkel” ül le tanácskozni a gyermevédelemről egy asztalhoz.

Bartha e kijelentésére kerületünk országgyűlési képviselője Wolfner Tivadar azt kérdezte Barthától:

— Vajjon a munkásnak nincs-e meg az a joga, hogy egy oly tanácskozáson részt vegyen, amelyen első sorban is, a munkás gyermekeiről van szó?

A kérdést az egész jobb oldal helyesléssel fogadta, Bartha Miklós azonban adós maradt a válasszal.

Wolfner Tivadarnak ezen a legtisztább és önzetlenebb emberszeretettel sugalta kérdéséhez — azt hisszük — szükségtelen minden további magyarázat. A szavak elég világosan beszélnek.

H I R E K.

— **A sorozás elhalasztása.** A hivatalos lap f. é. márczius hó 24-iki száma Fejérváry Géza báró honvédmiszter egy rendeletét tette közzé, a mely az idej sorozást újból elhalasztja. A márcziusban szokásos fősorozást elsőbbséggel áprilisre halasztotta, most pedig május negyediké és június huszadika közti időre halasztja. Utóállítás a miniszter további rendelkezéseig nem lesz. Az eddig netán megtartott utóállításokon hozott sorozóbizottsági határozatok érvényben maradnak. Az önkéntes belépés megengedhető. A felülvizsgáló-bizottságok elé csak már besorozott szolgálatteljesítők vezettessenek: a még be nem sorozott állításkötelesek azonban felülvizsgáló-bizottság elé ne vezettessenek, vagy a memóriában már odautasítottak volna, megjelenésük esetén onnan vizsgálás nélkül boicsátassanak el. A külföldön vagy Ausztriában tartózkodók, zavarok elkerülése végett, megvizsgálhatók és besorozhatók. Végeztül a következő nyilatkozatot teszi a miniszter: „Végül kijelentem, hogy az ismert parlamenti viszonyok kényszere alatt kibocsátott eme rendelkezésekből kifolyólag, egy a hatóságokra, mint az egyes védőkötelesekre és azok hozzátartozóikra esetleg háramló mindennemű zaklatásokért, károsodásért és másnemű hátrányos következményekért a kormány a felelősséget magát elutasítja.”

akkor lépett ki a kapuból s mielőtt a szánkájaiban elhelyezkedett, halkán a következőket mondá:

— Jó hogy itt van György, sajnálom, de kötelességem figyelmeztetni, hogy jó lesz ha édesanyját és a nővérét előkészíti az atyja halálára s ha mielőbb meggyónatja az öreget.

György be se tért a házba, hanem rögtön megfordult a faluba s rövid idő múlva a csengőnyűnek éles hangja hangosan hirdette a falun végig, hogy egy emberi szív a menyei eledel után áhitozik, s a tulvilági utra készül.

A lelkész csakhamar egyedül maradt a szobában s Endre Pétert ellátta a halotti szentséggel, azután együtt imádkozott az egész családdal.

A beteg szemei szeretettel fűgtek térdeplő feleségén, kezei pedig áldólag nyugodtak fiának s leányának a fején.

— Jegyezték meg magatoknak gyermekeim, hogy a gyónás mindenkor, de különösen halálunk órájában könnyebbülést hoz. Az ember szinte érzi, hogy a teljesen beismert bűnért félig már megbűnhődött az ember. Ne hagyjátok el soha az Istent, akkor ő sem fog titeket elhagyni s boldogok lesztek. Tiszteljétek és szeressétek teljes szívből anyátokat, megérdemli tőletek. Ne sirjatok, ne bántódjatok utánam, imádkozzatok azonban annál többet lelkem üdvösségeért. Szellemileg akkor köztetek leszek mindig, amíg viszont fogjuk látni egymást ott, a hol nincs sírás, nincs jajgatás, s örök az Isten dicsősége.

— **Egy gödöllői küldöttség** járt f. é. márczius hó 23-án a képviselőház elnökénél Apponyi Albert grófnál a katonai javaslatoknak a ház napirendjéről való levétele végett. A gödöllői küldöttséget, melyhez Újpestről is körülbelül 120-an esatlakoztak Várady Károly országgyűlési képviselő vezette. Gróf Apponyi elnök a kérvényt átvéve arra kérte a küldöttséget, hogy a törvényhozás alkotmányos döntését várják be és fogadják megnyugvással.

— **Ebéd a miniszterelnöknel.** Széll Kálmán miniszterelnök és neje f. hó 23-án délután hat órákor ebédet adtak, amelyre Wolfner Tivadar, kerületünk országgyűlési képviselője is hivatalos volt.

— **Egyházi felavatás.** Gróf Csáky Károly püspök f. hó 18-án avatta fel Illek Vince plébánost apáttá. A felavatási ünnepély d. e. 11 órákor a püspöki palotában, a püspök magán kápolnijában ment véghez, nagyobb számú papi segédlet mellett. Az avatásról haza érkező apát urat küldöttség fogadta és üdvözölte az Újpest—Rákospalotai állomáson, amely küldöttség a községekzig kísérete, a honnan az éljenző iskolás gyermekek sora-fala között haladt a plébánia épületéig.

— **Az újpesti főrabbi és a szocialista népgyűlés.** Az újpesti szervezett munkások népgyűlést tartottak f. hó 23-án este 7 órákor a Colosseumban, amelyre Ivánka Pál főszolgabíró s Dr. Venetiáner Lajos főrabbit is meghívták, miután gyűlésüknek azon levelek képezték a tárgyát, a melyeknek „Olvasó köröknek községekben való alakítása” cím alatt lapunk f. é. 9. számában közzétettük.

A népgyűlésen körülbelül 7—800 munkás vett részt, kiket Schmoll Károly üdvözölt s kik elnökké Zatykó Györgyöt, jegyzővé Rosenberg Fülöpöt választották meg. Zatykó megnyitván a népgyűlést, felolvasta a főrabbinak a „Közérdek”-ben megjelent leveleit s felkérte dr. Venetiáner Lajost, hogy itt a nagy nyilvánosság előtt mondja el a szervezetekre vonatkozó észrevételeit.

Dr. Venetiáner mély esendben s rendkívüli figyelem között kijelentette, hogy ő neki annál kevésbbé állott szándékában a népet vagy a munkásságot sérteni, mert egész multja bizonyítja, hogy a nép és a munkásságnak mindig igaz barátja volt s azok jóléte és boldogulásáért küzdött és működött. Kijelenti, hogy a főkérdésben egyetért ugyan a szocialistákkal, de a haza, Isten és vallás kérdéseiben ellentétben áll a szocialistákkal. Kijelenti végre, hogy az ő levele nem vonatkozik másra, mint az olvasó körök szervezetére és szervezkedésére, mert hiszen a főszolgabíró által kibocsátott felhívás is csupán szervezett olvasó körökről, illetőleg olvasó körök szervezéséről szól.

E szavak után a beteg örök álmába merült.

Vasárnap volt éppen, mikor az Endre Péter tanyáról hosszú gyász kíséretet vonult egy koporsó után. A koporsóban Endre Péter hült teteme feküdt, melyet az örök nyugalom helyére, a temetőbe kísérték. Ünnepi csend uralkodott az egész tájon, mintha a természet is gyászolt volna elhunytja miatt. Egyszerre megcsendült a nagy esendben a templom harangja s tisztán és csengő hangon mondott „Isten hozzád”-ot az örök hazába költözöttnek.

Az isteni kegyelem sugara minden szívbe ellátogat, s aki befogadja, elvesztett lelki nyugalmát is megtalálja.

Endre György is megtalálta. Szíve felmelegült. Elméje felvilágosodott, tévedését belátta s jámbor, isten előtt kedves étellel igyekszik mindent jóvá tenni. Édesanyját megbecsülte, nővéreinek édes gondos bátyja volt s ma Hídegkut egyik legvagyonosabb, legderekabb gazdája. Gyermekeit napról-napra arra oktatja és inti, hogy szeressék az Istent mindenek fölött s meg ne tántorodjanak a hitükben soha, mert nincs mind egyiknek olyan derék tanítója és barátja, mint neki volt, aki később sógorává is lett, mert Petur Borbála, a tanító nővére lett az ő felesége.

Sokszor elbeszélget a két jó barát még ma is a multról, sokszor visszaemlékeznek egykori tévelyekre s halált adnak az Istennek, hogy szívüket, eszüket jó irányba terelte s hogy végtelen, mindent körülölelő szereteténél fogva újjá születtek.

Az olvasó körök pedig valamely politikai vagy társadalmi egyesülés határozott irányát és törekvéseinek a bélégét viselik magukon s így ezekben a tudomány és a magasztaságában fel nem lelhető. Ezen nézetét fenn tartja ma is s ilyen értelemben nem, barátja a szervezett olvasó körök alakításának. Ujra kijelenti, hogy a népnek barátja, s legjobb tudása és tehetsége szerint fog a jövőben is részt venni mindazon törekvésekben, a melyek az emberi jogok kivívását, az emberiség jólétének előmozdítását előzözik.

A főrabbi beszédének, mely kedvező hatást ért el, elhangzása után Israel Jakab állott föl szólásra. Ők — ugymond — a szocializmus legszentebb eszméjéért, a gazdasági közösséget a mainál teljesebben kifejező társadaloméért, a munkásság jogaiért és helyzetének javításáért csak szervezetekben küzdhetnek, s így nem esodálkozhat senki, ha ők szervezeteiket mindenkiel szemben megvédik. Ő és munkástársai, ámbár ellentétet látnak a főrabbi levelének kiolvasható értelmé és mai beszédének állásfoglalása között, mégis elfogadják az általa adott magyarázatot. De nem fogadják el azon nézeteket, a melyeket a főrabbi a haza, vallás és Isten fogalmára vonatkozólag mondott, mert azok a mai korhadtt társadalomban nem igaz értelmük szerint magyarázhatók, a mai intézményekben nem az alsóbb néposztály, nem a nyomorgó munkás proletárok érdekeit képviselik. Beszéde végén felszólította a főrabbit, hogy ígéretéhez híven vegyen részt ezután a munkásságnak az emberi jogokért folytatott küzdelmében, s keresse fel bátran a munkás-szervezetek gyűléseit.

Ezután Alpári Gyula szólalt föl, tapintatlan támadásaival azonban nem igen tudott hatást elérni, ellenkezőleg itt-ott zugolódás követte beszédét.

Az elnök ekkor a vitát bezárta s kimondotta, hogy a szocialista népgyűlés a főrabbi által mondottakat elégtételül elfogadja s a félreértéseket tisztázottaknak tekinti.

Szabó Ferenc indítványára azután megválasztván a pártkongresszusra az egyes szakmák küldötteit, a gyűlés példás rendben, öntudatos és szervezett munkásokhoz méltó módon szétoszlott. (F. J.)

— **Az „Újpesti ifjak Társas-köre”** f. hó 21-én kitűnően sikerült színelőadással egybekötött táncmulatságot rendezett a „Köz-művelődési kör” helyiségeiben. Kedélyesség vigás dolgában ez a mulatság sem állott mögötte az egyetel által az előző években rendezett táncvígalmaknak. Az előadott apró bohózatok közül különösen a „Cox és Box” tetszett, a melyet Gyulai és Buday adtak elő kitűnő humorral és alakítással. A hálás publikum úgy öket, mint a darabok rendezőjét Vértési Sándort többször kitapsolta, sőt a rendezőnek egy szép babékoszorút is juttatott. A kedélyes mulatság csak a késő reggeli órákban ért véget.

— **Leégett verseny istálló.** Alagon f. hó 23-án ismeretlen okból kigyuladt Geiszt Gáspár istállója, melyben 60 ló állott. A lovakat idejekorán kimentették, de az istálló földig égett.

— **Az újpesti ipartestületi betegsegélyző pénztára** márczius hó 29-én délután 2 órákor tartja rendes évi közgyűlést, melyre a közgyűlési kiküldöttek azzal a kérelemmel hivatnak meg, hogy szíve kedjenek a kitűzött időre d. u. 2 órára pontosan megjelenni.

— **A községi számadások** felülvizsgálását eszközölő képviselőtestületi közgyűlésre Révész István dumakeszi lelkész és pápai kamarás küldetett ki elnökül.

— **A Sonnenfeld Lina és fiai** vaskereskedő főüzlet vezetését, miután Sonnenfeld Lajos már hosszabb idő óta nagy betegen fekszik a Herezl-féle szanatóriumban: Székely (Sonnenfeld) Ábris Adolf vette át, aki eddig Budapesten Székely Ignác gép- és szerszámáru Erzsébet-közi üzletében működött.

— **Felolvasó estély.** Az „Újpesti Katolikus Kör” márczius hó 26-án saját helyiségében felolvasó estélyt rendezett. A kör helyiségei zsúfolásig megteltek a tagok családjaival. A műsorról azonban már csak jövő számunkban emlékezhetünk meg.

— **Egy betegsegélyző pénztár visszaélései.** A magyar királyi belügyminiszter 137499/1902. számú rendeletével az „Újpesti általános betegsegélyző egyesület” működését az ott tapasztalt visszaélések és rendetlen-

ségek miatt felfüggesztette. Figyelmeztetünk tehát mindenkit, hogy díjakat az egyes részére senki sines feljogosítva felvenni s aki mégis fizetne, a pénzt elveszti, azonfelül az egyes számlájára, terhére többé sem orvosi segélyek sem gyógyszerek igénybe nem vehetők.

— **Rákospalota költségvetése.** Köztudomású dolog, hogy a szomszéd Rákospalotát két hosszú éven át költségvetés nélkül közigazgatták. Az 1903-ik évi költségvetést is csak hosszú vajadások után sikerült elkészíteniök, de legalább elkészítették s a képviselőtestülettel f. é. márczius hó 13-án és 14-én letárgyaltatták. E költségvetés szerint Rákospalotának kiadásait 147,375 K 67 fillérben, — bevételeit 119,157 K 62 fillérben állapították meg, és így 28,218 K 5 fillér a hiány, mely összeg 35%-os pótdóval lesz fedezendő.

— **Mindenki tudja,** hogy a Mautner féle inpregnált takarmányrépamag a legnagyobb termést adja, hogy konyhakerti magvaiból a legjobb főzelék és zöldség terem és hogy virágmagvaiból fakad a legszebb virág. — Szóval a Mautner-féle magvak a legjobbak, készletei a legnagyobbak és árai igen olcsók.

— **Az újpesti ipartestületi hitelszövetkezet** f. é. márczius hó 25-én d. u. 2 órákor tartotta meg az évi rendes közgyűlését. *Höberth Béla* elnök megállapítván a közgyűlés határozatképességét s kijelölvén a jegyzőkönyv hitelesítőket, a közgyűlést rövid üdvözléssel megnyitotta, s a múlt év üzleti eredményéről igen részletes jelentést tön. E jelentésből kitűnik, hogy az ipartestületi hitelszövetkezet igen szépen fejlődött a múlt évben, tagjainak s üzletrészeinek a száma tetemesen megszaporodott. A befizetett üzletrészek összege 21,568 K 50 f.-re emelkedett; takarékbetétben 11,597 K 26 f. kezelt; váltókra 136,361 K 16 f., kötvényekre 14,263 K kölcsönt adott s építkezésekbe 34,970 koronát fektetett be. Kamat jövedelme 2641 K 68 f. volt; tiszta jövedelme 1254 K 71 fillért tett ki, melyből 10% a tartalék alaphoz esatoltatik, s a többi 5%-os osztalékként az üzletrészekre fizetetik ki s az igazgatóság, felügyelő- s bíráló bizottság díjazására fordítatik. A közgyűlés e jelentéseket, a zárószámadásokat tudomásul vette, az elnökség javaslatait elfogadta s a *felmentvényt egyhangulag megadta.* Miután az igazgatóság tagjává a kilépő *Pótz Mihályt* újra — s a bíráló bizottság 34 tagját közfelkiáltással megválasztotta s elfogadta azt az indítványt, hogy f. é. január hó 1-től a *takarékbetétek után 5% kamatot fizet a betérőknek;* a közgyűlés az elnök iránti elismerésnek jegyzőkönyvi kifejezésével s éltetésével véget ért.

— **Kamara-hangverseny.** Az „Újpesti Zeneművelő Egyesület” (Conservatorium) f. é. április hó 2-án az újpesti község háza dísztermében *Fries Aurélia* urhölgy szíves közreműködése mellett rendezendő kamara-hangversenynek (Schubert-estély) következő a műsora: I. Schubert Fr. Vonósnyégys. Es dur op. 125. I. szám. a) Allegro moderato. b) Scherzo. c) Adagio. d) Allegro. Előadják: I. hegedűn *Seymann E.*, II. hegedűn *Solerez O.*, mély hegedűn *Dr. Lázár O.*, gordonkán *Dr. Troján A.* urak. 2. Schubert Fr. a) Frühlingsstraum. b) Des Mädchens Klage. c) Ungeduld. Éneklő: *Fries Aurélia* urhölgy, Zongorán kíséri: *Erkel Gyula* ur. 3. Schubert Fr. Zongoraötös. (Forellenquintett) op. 114. a) Allegro vivace. b) Scherzo. c) Thema változatokkal. d) Finale. Előadják zongorán: *Dr. Olgyay Kálmán* hegedűn *Seymann Emil*, mély hegedűn *Dr. Lázár Ottó*, gordonkán *Dr. Troján Alajos*, gordonon *Weigle Sándor* urak. Kezdeté este fél 8 órákor. Belépti díj: Ülőhely 1 K 60 f. Allóhely 1 K. Karzat 60 f. Jegyek kaphatók: a Benkovicse-féle dohánytözsdeben és este a pénztárnál. Előadás közben az ajtók zárva maradnak.

— **A magyar pamutipar r. t. betegsegélyző pénztára** *Willim Lajos* elnöklése mellett, *Brankovics György* iparbiztos jelenlétében f. é. márczius hó 22-én tartotta meg rendes évi közgyűlését. A zárószámadások előterjesztése után a közgyűlés az igazgatóságnak s a számvizsgálónak a felmentvényt egyhangulag megadta; a heti befizetéseket az I-ső osztályban 16 fillérről 20-ra, a II-ik osztályban pedig 24-ről 30 fillérré emelte s végül a választást megejtette. Megválasztott egyhangulag *igazgatósági rendes taggá:* *Martinovics István, Csöp Agoston, Henk*

Vendel, Goldmann János, Hecher György, Nepola Róbert. Póltaggá: *Darfmeiszter Fülöp, Farmagyni Alajos, Peig Antal. Felügyelő biz. taggá:* *Závadi Vince, Dalesol Ignác. Póltag:* *Csánky János. Választott bírósági rendes taggá:* *Weinträger Ferencz, Spindler Béla, Makovicska Ferencz, Ampenszán Pál, Hübner Ede. Póltaggá:* *Hübner Ferencz, Hebenstreit Ferencz.* Ezzel a közgyűlés véget ért.

— **Az újpesti magyar műkedvelők köre** f. é. április hó 5-én d. u. 5 órákor rendkívüli közgyűlést tart, amelyre a kör pártoló és működő tagjai ez utón is meghívattak. A közgyűlés tárgya: A megüresedett elnöki szék betöltése. Este, a kör volt elnökének, *Heves Bélának* a tiszteletére, aki a miskolczi színházhoz szerződött, ünnepély lesz a kör helyiségében.

— **Az újpesti függetlenségi kör** f. évi április hó 5-én d. u. 3 órákor tartja az *Árpád-ut és Erzsébet-utca* sarkán levő *Stütz*-féle vendéglőben levő kör helyiségében az évi rendes közgyűlést.

— **Az újpesti ipartestület** f. é. márczius hó 22-én d. u. 2 órákor tartotta meg *Farmathy István* elnöklése mellett rendes évi közgyűlését. A közgyűlés az évi jelentést és a zárószámadásokat tudomásul vette, a felmentvényt egyhangulag megadta s a költségvetést elfogadta. Határozatilag kimondotta továbbá, hogy 1904-ben iparkiallást rendez Újpesten; az ipartestületek országos szövetségébe belép s a betegsegélyző pénztár felügyeletét *Pohl Károly* ipartestületi titkárra bizza: Választásokra kerülvén a sor. Megválasztott egyhangulag: *Előjárókká:* *Esztergályos Ferencz, Schneider József, Forgó Kálmán, Horzitzky György, Heffer Samu, Kubányi Károly, Baráth Lajos, Tollár György, Szeniczey Árpád, Dvorszky János, Martinovics József, Bajusz Sándor. Póteljárókká:* *Urbanesek János, Bej János, Csepreghy Ignác, Himmer Ferencz, Jung Péter, Petőcz Endre, Spaesek József, Szimon László, Poór Imre, Deutch Zsigmond, Ulrich József, Lankovich József. Számvizsgálóvá:* *Emmerling Rezső. Pótszámvizsgálóvá:* *Kirschner Lápót. A segélypénztári igazgatóság rendes tagjává:* *Záhorszky Pál, Bajusz Sándor. Póltag:* *Tomesányi Árpád. Választott bírósági taggá:* *Petőcz Endre, Bóday János. Póltag:* *Vnuk Gyula.* Megválasztott azon kívül a segélypénztárhoz 46 közgyűlési kiküldött. Miután még *Farmathy István* elnöknek 200 K tiszteletdíj szavaztatott meg s az indítványok letárgyaltattak: a közgyűlés az elnök éltetésével véget ért.

SPORT.

— **Lóversenyek.** Az *urlovasok szövetkezete* a folyó évi versenyének a programját már megállapította. A versenyek következőleg fognak megtartatni: *Alag*. Tavasz meeting: márczius 29., 31., április 2., 5., 7., 9., 12., 13. *Pozsony:* április 27., 29. *Alag*. Első nyári meeting: május 31., június 1., 3. *Alag*. Második nyári meeting: június 25., 26., 28., 29., július 1. *Süfök:* július 11., 12. *Alag*. Szeptemberi meeting: szeptember 3., 5., 6., 8. *Alag*. Novemberi meeting: november 7., 8. Figyelmeztetjük a versenyeket látogató közönséget, hogy a belépő-jegyek láthatólag viselendők.

Alagi versenyek.

A monarchia versenyterei közül *Alag* nyílik meg legelőször, hogy a hosszú téli szezon alatt pihenő publikum sportszomját kielégíthesse. A tavasz meeting 8 napon és az első verseny e hó 29-én lesz, amelyen a Rákosi-díj jut dülésre. A 10,000 koronával dotált versenyben legalább is 10 lovat várhatunk a starthoz.

A valószínű indulók a következők:

5é	Mr. John	72	lov.	Machan
4é	Paillard	71.5	"	Bastian
5é	Hippokrates	68.5	"	Fejes
5é	Ponyvássy	66	"	Slim
4é	Fizess	64	"	Hesp
4é	Lucie	62.5	"	Poole
5é	Medicus	61.5	"	—
4é	Boka	61	"	Healy
4é	Ratking	60	"	Moritz
5é	Prima	67	"	Csompóra.

Brom kétes induló.

E versenyben nem annyira a classis, mint inkább az előrehaladott conditio szokott érvényesülni, ami érthető dolog, mert kora tavasszal a kevés training miatt a jobb

lovak nem tudják képességeiket kellően kimutatni.

Az indulók közt van *Mr John* a tavalyi nyertes, akinek azonban nagy sulya miatt kevés kilátása van a nyeresre.

A favorit *Ponyvássy*, amelyre már csak 4-szeres pénzt kínálnak a könyvesek. Tényleg ő képviseli a legjobb classist a társaságban; minthogy azonban még gátakon nem ment, nem bírja teljesen bizalmunkat. Sok híve van *Paillardnak* is, ugyszintén *Hippokratesnek*, mely utóbbi a tataiak véleménye szerint a verseny valószínű győztese. Ha *Brom* kétes induló nem volna, mi benne látnók a verseny győztesét, mert tavaly is második volt a versenyben.

Titkos tipként *Medicust* emlegetik a hajdani *Derbyzeacket*.

Érdekes versenynek ígérkezik a Nagy alagi akadályverseny is, melyben a következő lovak várhatók a starthoz:

6é	Fakir	78	lov.	Williamsou
4é	Prinzess Flo	67.5	"	Huxtable
6é	Gubernátor	75	"	Healy
id.	Häng' di' an	71	"	Klein Gy.
id.	Flaggenshiff	78.5	"	Horthy J.
6é	Tiamo	71	"	Poole
id.	Badaesony	71	"	Shejbal
5é	Parapluie	72.5	"	Bartian
5é	Néha-Néha	68.5	"	Lucke
5é	Mr John	76	"	Machan
id.	Pásztorfi	71	"	Moritz

A favorit *Fakir*, amely valószínűleg meg is nyeri a versenyt, habár a *Geoghean* lovak közül akár a tavalyi nyerő *Flaggenshiff*, akár a kitartó *Gubernator* meleggé teheti neki a versenyt.

IRODALOM.

***Olesó könyvtár.** E hasznos és népszerű vállalatból, melyet *Gyulai Pál* szerkeszt, ismét három érdekes füzetet kaptunk. Az elsőben (1269/70. sz.) *Nusies Branisláv*, a jelesebb szerb elbeszélők egyike közül egyszerű, de naivsággal is megható történeteket „*Egy káplár emlékei*”-ről. A tíz kis elbeszélésben eleven rajzát kapjuk a tábori életnek a szerb-bolgár háborúból (1885), s különösen a második (Isten madárkái) és az ötödik (A sebkötöző helyen) elbeszélés igen sikerült. — A második füzeten (1271/2. sz.) *Hall Caine*, az ünnepelt angol író, egyik legrámaibb novelláját „*Az utolsó gyónást*” kapjuk. Egy orvos gyónása, aki embert ölt, hogy tulajdon gyermekét megmenthesse. A nagy realizmussal és erőteljes, színes nyelven írt történet jó részt Marokkóban játszik, s az izgató kalandok, érdekes leírások egész sora tarkítja a tragikus fordulatokban gazdag elbeszélést. — A harmadik füzeten (1273/4. sz.) *Földes Béla*, egyetemi tanár, tizenkét fejezetben ismerteti a „*Socialismus fejlődését napjainkig*”, az aránylag szűk keretben is teljes és összefoglaló képet adván a socialismus egyes elméleteiről és törekvéseiről. Nagyon tanulságosak a füzetenek azok a fejezetei, melyekben *Földes* tárgyi-lagos kritikával boncolgatja és ezáfolja az ujkori szocialismus apostolainak (St. Simon, Fourier, Lassale, Marx stb.) utópiát és tévedéseit, melyeknek során beválthatlan ígéreteket tesznek és keresztülvihetetlen rendszereket állítanak föl. Az *Olesó Könyvtár* egy-egy számának ára 20 fillér s a füzetek minden könyvkereskedésben kaphatók.

***Az Állatok Világa** most megjelent 91-ik füzetében a kivi-alaku madarokról szóló rész befejezés után a guvatszerű madarak csoportjáról találunk kedves ismertetést. A füzet vége felé a szerzők a darvakra térnek át, hogy ezekről a magyar népdalokban is nagy szerepet játszó madarokról szóljanak és füzetes leírásukat adják. Igen természetes, hogy *Brehmnek* és társainak pompás szövegéhez magyarító illusztrációk is tartoznak és hogy ezek a szövegrajzok a megszólalásig hűek. Az állatok világának a madarokról szóló második kötete ezzel a füzettel rohamosan közeledik a befejezés felé s így a közönség ezt a részt mihamar teljes egészében helyezheti el becsesebb könyvei között. Az *Állatok Világa*, amely a *Légrády* testvérek kiadásában jelenik meg, füzetenként 80 fillért, kötetenként pedig 18 koronáért kapható akár a *Légrády* testvérek könyvkiadóhivatalában (Váci-körút 78.), akár a könyvkereskedők útján.

Nyilatkozat.

Alulírott sajnálattal kijelentem, hogy ez év január hó 17-én a Gersabek-féle vendéglő helyiségben illuminált állapotban az ott hivatalos teendőit végző *Korányi Jenő* kárpitos-mester urat sértő szavakkal illettem, amidőn ezekért ez uton is bocsánatot kérek, őt minden tekintetben tisztességes és jellemes embernek elismerem.

Stárm Sebestyén.

Urak figyelmébe.

A ki saját pénzének nem ellensége, olvassa el ezen sorokat:

A mai kor igényeinek megfelelő divatos mértékszerű öltönyöket és felöltöket készítek

20 forinttól feljebb

a legfinomabb szövetekből.

Üzletemben a legkülönfélébb **divatos szövetek** vannak raktáron, ahol a **szabást** egy elsőrendű szabász végzi, a többi munkák pedig **szigorú felügyeletem** alatt készülnek.

Ajánlom továbbá saját műhelyemben készült **öltönyöket és felöltöket** a legjutányosabb áron.

Fazon elkészítését jutányos áron eszközölöm.

A t. közönség pártfogását és megrendelését kéri tisztelettel

Steiner József

férfiszabó

1 Ujpest, Arpád-ut 9. szám.

396. végrh. sz. 1903.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött bir. végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy az ujbpesti kir. járásbírósnak 1903. évi V. 543. sz. végzése folytán

tán **dr. Körösi Manó** ügyvéd által képviselt **Klein Angelus** felperes részére **Sternthal Miksa** alperes ellen 60 korona követelés s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 896 kor. becsült ingóságokra az ujbpesti kir. járásbírósnak V. fenti sz. végzésével a további eljárás elrendeltetvén, annak az alap és felülfoglaltatók követelése erejéig is, a menyiben azok kielégítési jogot nyertek volna **Ujpesten, József-u. 66. sz. alatt** leendő megtartása határidőül 1903. évi április hó 6. napján délután 4 órája kitűzetik azzal, hogy a f. é. április hó 5-ik napján kitűzött árverés hatályon kívül helyeztetett, a mikor a bíróság lefoglalt butorok és faragványok s egyéb ingóságok a legtöbbet igérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az előírt végrehajtandó ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, a menyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és az a végre-

hajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, hogy elsőbbségi jelentéseiket az árverés megkezdéseig alulírt kiküldött írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák.

Kelt Ujpesten, 1903. évi márczius hó 21. napján.

Polgár

kir. bírósági végrehajtó.

Arpád-ut 4. sz. házban

üzlethelyiségek lakással s még kisebb-nagyobb lakások azonnal is kiadók.

Fölhívás!

12 forinttól 15 forintig

készülnek műhelyemben remek szabású divatos férfioltnyók, felöltők mérték után a legfinomabb gyapjuszövetekből.

TIMÁR LAJOS,

férfiszabó-terme. Budapest, VIII., Gyöngytyuk-utca 9., I. emelet.

Vidéki rendelésekuél egy mintaruha mértékül beküldendő.

Vidékre ha 4 ruhát rendelnek egy helységben, oda-küldöm utazó szabászomat divatos, gazdag posztóminta-gyűjteményeimmel, bemutatás és pontos mértékvétel miatt.

Fuchs Antal és József

kő- és könyvnyomdája

Ujpest, István-utca 9. sz.

Ajánlkoznak a könyvnyomdai szakba vágó munkák szabatos, gyors és pontos elkészítésére a legjutányosabb árak mellett.

Elvállalnak hirdlapok és művek minden nyelvben, körlevelek, táblázatok, esketési, gyűlési és egyéb meghívók, gyászjelentések, községi, ügyvédi és minden más hivatalbeli, kereskedelmi és egyetbeli nyomtatványok, szállítólevelek, falragaszok, vonalzott üzleti könyvek, folyóiratok stb. stb. a legmérsékeltebb árakon való elkészítését.